

YAZMANIN YARATICI HÂLİ

Doç. Dr. Nigar İPEK EĞİLMEZ



© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığının bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-399-963-6

Kitap Adı

Yazmanın Yaratıcı Hâli

Yazarlar

Nigar İPEK EĞİLMEZ

ORCID iD: 0000-0003-4266-5935

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

SOC024000

DOI

10.37609/akya.2466

Kütüphane Kimlik Kartı

İpek Eğilmez, Nigar.

Yazmanın Yaratıcı Hâli / Nigar İpek Eğilmez.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

123 s. : tablo, şekil. ; 135x210 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253999636

1. Eğitim.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Yazmak insanın dış dünyaya açılan penceresidir. İnsan yazarak duygu, düşünce ve hayallerini serbest bırakır ki böylece başka insanlara hatta içinde yaşadığı zamanın ötesine ulaşmasına imkân tanır. İnsanın yazabilmesi için önce kendini tanıması ve anlaması gerekir. İnsan, kendi içinde olup bitenleri, zihninden geçenleri anlayıp kavradıktan sonra duygu ve düşüncelerini bir kurgu veya bir akış içinde harflerle ifade ederek görünür kılar.

Yıllardır alışlageldik yazma uygulamalarında kişinin zihnindekileri yoklamasına, yazmaya hazır olup olmadığına bakılmaksızın boş bir kâğıt önünde kısa bir süre içinde kusursuz yazılar yazması beklenmiştir. Bu uygulamalar kişiyi yazmaktan zevk almaz hatta yazmaktan kaçınan bireyler haline getirmiştir. Hâlbuki yazmak bir ihtiyaçtır.

Bir anlatım, üretim, ifade aracı olan yazma bir bakıma duygu ve düşünce yaratımı ve bunun dışı aktarılışdır. Yaratıcılığın, yazmanın ve yaratıcı yazmanın doğasını anlatarak yaratıcı yazma uygulama örnekleri sunan bu kitap dört bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde yaratıcılığın tanımı, yaratıcılık süreci, yaratıcı bireyin özellikleri, yaratıcılığın gelişimi ve desteklenmesi, yaratıcılık eğitimi, yaratıcılığın gelişiminde öğretmenin önemi, yaratıcılığı destekleyen ve geliştiren öğretmen davranışları vb. konular yer almaktadır.

İkinci bölümde yazmanın tanımı, yazma eğitimi, yazmanın unsurları, yazma süreci, süreç temelli yazma ve aşamaları yer almaktadır.

Üçüncü bölümde yaratıcı yazmanın tanımı, yaratıcı yazmanın geçmişi, yaratıcı yazmanın aşamaları ve uygulama süreci, yaratıcı yazma ile metin türlerinin ilişkisi yer almaktadır.

Dördüncü bölümde yaratıcı yazma uygulamaları bulunmaktadır. Yaratıcı yazma bireyin duygu ve düşüncelerini serbest bırakarak yazmasını amaçlamaktadır. Bunun için öncelikle birey yazmaya hazır hâle gelmelidir. Bu amaçla kitapta yer alan yazma uygulamaları hazırlık ve yazma etkinlikleri olmak üzere birden fazla aşamadan oluşmaktadır. Bu kitapta yer alan yaratıcı yazma etkinlikleri büyük yaş gruplarında kullanılabilir. Eğer farklı yaş gruplarında kullanılmak istenirse metinler yaş grubuna göre seçilebilir.

Bu kitap yazma zevk ve alışkanlığı kazandırabilmek, yazma tutkusu olan bireyler yetiştirebilmek ve yazma tutkusu olan insanlara hitap edebilmek amacıyla yazılmıştır.

Doç. Dr. Nigar İPEK EĞİLMEZ

Muğla, 2024

Çocuklarım Emir ve Onur'a...

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1: Yaratıcılık.....	1
Yaratıcılık Süreci	5
Yaratıcı Bireyin Özellikleri	6
Yaratıcılığın Gelişmesi ve Desteklenmesi	6
Yaratıcılık ve Eğitim	8
Yaratıcılığın Gelişiminde Öğretmenin Önemi	10
Yaratıcılığı Destekleyen ve Geliştiren Öğretmen Davranışları.....	10
Bölüm 2: Yazma.....	15
Yazma Eğitimi	17
Yazmanın Unsurları	18
Yazma Süreci	24
Süreç Temelli Yazma ve Süreç Temelli Yazmanın Aşamaları	26
Bölüm 3: Yaratıcı Yazma	29
Yaratıcı Yazmanın Geçmişi.....	30
Yaratıcı Yazmanın Aşamaları ve Uygulama Süreci	31
Yaratıcı Yazma ile Metin Türlerinin İlişkisi.....	36
Bölüm 4: Yaratıcı Yazma Etkinlikleri	41
Hikâye Unsurları ile Yaratıcı Yazma	41
Hikâyeye Yeni Bir Kahraman Ekleyerek Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	41
Hikâye Kahramanına Öz Geçmiş Kurgulayarak Yaratıcı Yazma.....	44
Tasvirlerden Yararlanarak Yaratıcı Yazma	47

Mekân Tasviri Yaparak Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	47
Hikâyenin Bakış Açısını Deđiřtirme.....	49
Küçürek Öykü ile Yaratıcı Yazma.....	64
Küçürek Öykü ile Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	67
Karikatürler ile Yaratıcı Yazma.....	68
Karikatürler ile Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	69
Atasözü ile Yaratıcı Yazma.....	74
Atasözü ile Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	75
Origami ile Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	96
şiir ile Yaratıcı Yazma.....	104
şiir ile Yaratıcı Yazma Etkinliği.....	104
Kaynakça.....	109

- sorunları. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASS) International Journal of Social Science*, 5(1), 287-294.
- Coerr, E. (2024). Sadako ve kâğıttan bin turna kuşu. İstanbul: Beyaz Balina Yayınları.
- Cropley, A. J. (1997). *More ways than one: Fostering creativity*. Ablex Publishing Corporation.
- Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the psychology of discovery and invention*. New York: Harper Collins.
- Csikszentmihalyi, M. (1999). *Implications of a systems perspective for the study of creativity*. In Ed. R. J. Sternberg, *Handbook of creativity* (pp. 313-335). Cambridge: Cambridge University press.
- Csikszentmihalyi, M. (2006). *Implications of a systems perspective for study of creativity*. In Ed. R. J. Sternberg. *Handbook of Creativity*, (pp. 313-338). New-york: Cambridge University Pres.
- Çağlayan Dilber, N. (2023). Yazma becerisinin temel kavramları. N. İpek Eğilmez ve N. Çağlayan Dilber (Ed.), *Türkçe Eğitiminde Temel Kavramlar içinde* (ss.99-114). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Çetişli, İ. (2004). *Metin tahlillerine giriş/2 hikâye-roman-tiyatro*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Davis, G. A. (2011). Barriers to creativity and creative attitudes. in M. A. Runco & S. R. Pritzker, *Encyclopedia of Creativity* (115-121). Burlington MA: Elsevier.
- Demirel, Ö. (1999a). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1999b). İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Edgü, F. (2005). *Binbir Hece*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Enger, S. K., & Yager, R. E. (1998). *The Iowa assessment handbook*. Iowa City: Science Education Center.
- Fautley, M. and Savage, J. (2007). *Creativity in secondary education*. Wiltshire: Cromwell Press Ltd.
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.
- Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(12), 178-195.
- Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda Türkçe ve yazın eğitimi*, Ankara: Kadioğlu Matbaacılık.
- Gökdayı, H. (2015). *Türkçede kalıp sözler*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Grimm Kardeşler. *Uyuyan Güzeli*. Kate Knighton (Uyarlayan). 2019. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 03.06.2024 tarihinde erişilmiştir.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Güntekin, R. N. (2023). Çalığışu. İstanbul: İnkılap Yayınevi.
- İnce, B. Mertol, H., Kaya, N. G. (2021a). Origaminin eğitimde kullanımı. Umteb International Congress on Vocational & Technical Sciences-XI Proceedings Book. International Association of Publishers. September 3-5, 2021, Ankara, Turkey, 56-62.
- İnce, B. Mertol, H., Kaya, N. G. (2021b). Origaminin tarihi gelişimi ve yararları. Umteb International Congress on Vocational & Technical Sciences-XI Proceedings Book. International Association of Publishers. September 3-5, 2021, Ankara, Turkey, 49-55.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Elips Kitap Yayınevi.
- İpek Eğilmez, N. (2010). İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarına aktarımı. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İpek Eğilmez, N. (2024). Türkçe öğretmenlerinin süreç temelli yazmaya yönelik görüş ve deneyimleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 12(2), 437-460.
- Kabağaçağı, C. Ş. (Halikarnas Balıkçısı). (2014). *Turgut Reis. Bütün eserleri II*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, M. (2001). Eğitim ve yaratıcılık. *Eğitim ve Bilim*, 26(119), 3-7.
- Karatay, H. (2011a). Süreç temelli yazma modelleri: planlı yazma ve değerlendirme. M. Özbay (Ed.), *Yazma Eğitimi* içinde. (ss. 21-40). Ankara: Pegem Akademi.
- Karatay, H. (2011b). 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modelinin öğretmen adaylarının yazılı anlatım tutumlarını ve yazma becerilerini geliştirmeye etkisi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6(3), 1029-1047.
- Kavcar, C. (2002). Örgün eğitimde dramatizasyon. *1985-1995 Yazılar* (Editör: H. Ö. Adıgüzel). Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık.
- Kavcar, C. (2002). Türkçe eğitiminde dramatizasyon yöntemi. *1985-1995 Yazılar* (Editör: H. Ö. Adıgüzel). Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Aksoy, Ö. (2011). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, S. (2012). Yazılı anlatım ve yaratıcılık. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 354-357.
- Kaya, A. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının yaratıcı düşünme beceri düzeylerinin enstrümanları ile doğaçlama becerilerine yansımaları: Dokuz Eylül Üniversitesi Örneği. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kıbrıs, İ. (2008). Okuma ve yazma çalışmalarında şiir etkinliklerinden nasıl yararlanılabilir? *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 53-66.
- Korkmaz, R. (2007). Kavram ve içerik boyutuyla küçürek öykü. 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi. 10-15 Eylül 2007,

- Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 1993-2001.
- Köksal, K. (2001). *Okuma yazmanın öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Küçük, S. (2007). *Yazılı anlatım ve yaratıcılık*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yayınları.
- Maltepe, S. (2006). Türkçe öğretiminde yazılı anlatım uygulamaları için bir seçenek: Yaratıcı yazma yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi Dil Dergisi*, 132, 56-66. doi: 10.1501/Dilder_0000000056
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Nelson, P. (1993). *Autobiography in five short chapters*. Hillsboro, OR: Beyond Words Publishing.
- Okurer, C. (1997). *Kompozisyon öğretimi*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Oral, G. (2003). *Yine yazı yazıyoruz*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Orhon, G. (2014). *Yaratıcılık: Nörofizyolojik, felsefi ve eğitsel temeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Orhon, G. (2019). Yaratıcı yazma. N. Bayat (Ed.), *Yazma ve Eğitimi* içinde (ss.275-296). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Orhon, G. (2020). *Yine yazı yazıyoruz*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, E. (1991). *Türk dili ve edebiyatı okuma ve metin inceleme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Özdemir, E. (2007). *Yazınsal türler*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özdemir, E. (2011). *Yalnızlığı seven kırlangıç*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Parham, A. C. (1998). *Studying the behavior of people*. United States of America. Ohio: South-Western Publish Co. Cincinnati.
- Rıza, E. T. (1999). *Yaratıcılığı geliştirme teknikleri*. İzmir: Anadolu Matbaası.
- Rowe, A. J. (2007). *Yaratıcı Zekâ*. (Çev. Ş. Gülmen). İstanbul: Prestij Yayınları.
- San, İ. (1985). Sanat ve yaratıcılık eğitimi olarak tiyatro. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 18(1), 99-112. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001094.
- San, İ. (2002). *Sanat ve eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No: 151. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- San, İ. (2002). Eğitimde yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama 1985-1995 Yazılar* (Editör: H. Ö. Adıgüzel). Ankara: Naturel Kitap Yayıncılık.
- Savaş, S. (2009). İlköğretim 7. sınıf Türkçe derslerinde mizah kullanımının öğrenci tutum ve başarısına etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Seyfettin, Ömer. (1999). *Bütün eserleri hikâyeler 1*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Starko, A. J. (2010). *Creativity in the classroom schools of curious delight*. Routledge: Taylor&Francis.
- Sternberg, R. J. (2003). Creative thinking in classroom. *Scandinavian Journal of*

- Educational Research*, 47(3), 325-338. doi: 10.1080/00313830308595.
- Sungur, N. (1992). *Yaratıcı düşünce*. İstanbul: Özgür Yayın- Dağıtım.
- Temizkan, M. Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 621-643.
- Temizkan, M. (2011a). Türkçe öğretiminde yaratıcı düşünmeyi geliştirme bakımından Nasreddin Hoca fıkraları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 195-223.
- Temizkan, M. (2011b). Yaratıcı yazma etkinliklerinin öykü yazma becerisi üzerindeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 919-940.
- Temizkan, M., Yalçınkaya, M. (2013). İlköğretim 6. 7. 8. sınıf Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı yazma etkinliklerini uygulama durumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 70-91.
- Temizkan, M. (2014). *Yaratıcı yazma süreci (hikâye yazma)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Topçuoğlu Ünal, F., Sever, A. (2012). Yaratıcı yazmada müziğin etkisi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 2907-2918. doi: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies,3543>
- Torrance, E. P. (1962). *Guiding creative talent*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Torrance, E. P., & Presbury, J. (1984). The criteria of success used in 242 recent experimental studies of creativity. *Creative Child & Adult Quarterly*, 9, 238-242.
- Torrance, E. P. (1988). Te nature of creativity as manifest in its testing. In R. J. Sternberg (Ed.), *The Nature of Creativity*. (s. 43-75). New York: Cambridge University Press.
- Tosuner, N. (2012). *Yakamoz avına çıkmak*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). (2019). Milli Eğitim Bakanlığı.
- Uzunçarşılı, Ü. (1994). Eğitimde yaratıcılık ve Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcılık potansiyellerini değerlendirme üzerine bazı görüşler. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi 1. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anada: Çukurova Üniversitesi Basımevi, 794-804.
- Ülper, H. (2011). Türkçe ders kitaplarındaki etkinlikler. H. Ülper (Ed.), *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri* içinde (ss. 55-80). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Üner, A. M. (2017). Bir peri masalının metinlerarası dönüşümü Uyuyan Güzel'den Malefiz'e. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(38), 371-382.
- Wilkinson, A. (1986). *The quality of writing*. Philadelphia: Open University Pres.
- Yalçın, M. (2003). İma Kılavuzu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm Boyut ve paydaşlarıyla

- kapsayıcı bir derleme çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 15(25), 3874-3915. <https://doi.org/10.26466/opus.662721>.
- Yıldırım, İ. O., Topuzkanamış, E. (2023). Yazma becerisi, modelleri ve yazma eğitimi süreci. H. Güneş (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Yaratıcı Yazma* içinde. (ss. 51-86). İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Yılmaz, Y. (2006). Yazma öğretimi. C. Yıldız (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi* içinde (ss. 203-276). Ankara: Pegem A Yayıncılık.